Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

Samenvatting Jaarverslag **2016**

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

Veilig en gezond aan 't werk, dat raakt iedereen. Goed voor jou en voor de zaak.

Europe Direct helpt u antwoord te vinden op uw vragen over de Europese Unie.

Gratis nummer (*)**:**

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) De informatie wordt gratis verstrekt en bellen is doorgaans gratis, maar sommige operatoren, telefooncellen of hotels kunnen kosten aanrekenen.

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (http://europa.eu).

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2017

ISBN 978-92-9496-326-0

ISSN 1977-2475

doi: 10.2802/103137

Catalogusnummer: TE-AF-17-001-NL-N

© Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk, 2017
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Fotografie:

Voorpagina: © SHUTTERSTOCK/Branislav Nenin, © SHUTTERSTOCK/science photo,

© SHUTTERSTOCK/bikeriderlondon, © EU-OSHA/Stoyko Sabotanov

Voor het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA) was 2016 een belangrijk jaar, waarin verscheidene speerpuntprojecten breed onder de aandacht werden gebracht. Bijvoorbeeld de tweede editie van de Europese bedrijvenenquête naar nieuwe en opkomende risico's (Esener-2) en een groot project in opdracht van het Europees Parlement, 'Veiliger en gezonder werk op elke leeftijd – veiligheid en gezondheid op het werk in het kader van een vergrijzende beroepsbevolking'.

Het was een erg succesvol campagnejaar 2016-2017 en in het kader daarvan zijn een gebruiksvriendelijke e-gids en een datavisualisatietool geïntroduceerd. Deze prestaties zijn te danken aan het harde werk en de toewijding van de medewerkers van EU-OSHA en de geweldige ondersteuning van onze nationale focal points en campagnepartners.

1 Anticiperen op veranderingen

© EU-OSHA, Shutterstock/science photo

In maart 2016 is EU-OSHA van start gegaan met een nieuw tweejarig project: Toekomstverkenning naar nieuwe en opkomende veiligheids- en gezondheidsrisico's van informatie- en communicatietechnologie en werklocatie tot 2025. In het kader van dit project wordt onderzocht welke gevolgen ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie en veranderingen van de werklocatie van werknemers kunnen hebben voor hun veiligheid en gezondheid. Dit project beoogt niet alleen een debat op gang te brengen over mogelijke beleidsinitiatieven en maatregelen, maar de bevindingen ervan dienen ook als bron van informatie voor beleidsmakers en sociale partners op EU- en nationaal niveau.

De auteurs van drie, in opdracht van EU-OSHA geschreven overzichtsartikelen door deskundigen over crowdsourcing, robottechnologie en prestatiebevorderende middelen hebben hun rapporten in januari 2016 gepresenteerd tijdens een congres voor de raad van bestuur van EU-OSHA. Er is opdracht gegeven voor twee nieuwe overzichtsartikelen door deskundigen over 3D-printen en werknemer monitoring software. Deze artikelen zullen eind 2017 worden gepubliceerd.

2 Feiten en cijfers

2.1 Esener

In het kader van de tweede editie van het Esener-onderzoek zijn in 2014 op bijna 50.000 werkplekken in 36 landen enquêtes gehouden. In maart 2016 is een overzichtsverslag gepubliceerd en in november 2016 zijn de bevindingen van de twee vervolgonderzoeken [1] gepresenteerd tijdens de plenaire vergadering van het Raadgevend Comité voor veiligheid en gezondheid van de Europese Commissie. In 2016 is een begin gemaakt met twee vervolgonderzoeken over (1) de omgang met psychosociale risico's en (2) goede praktijken op het gebied van het beheer van veiligheid en gezondheid op het werk

[1] 'Werknemersparticipatie bij het beheer van VGW' met het volledige verslag, een samenvatting en zeven landenverslagen en een gezamenlijke analyse van drie grote enquêtes op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk: Esener-2, de specifieke module van de arbeidskrachtenenquête 2013 over arbeidsongevallen en andere werkgerelateerde gezondheidsproblemen en het zesde Europese onderzoek naar de arbeidsomstandigheden, gepubliceerd als volledig verslag en als samenvatting.

(VGW). De resultaten van beide onderzoeken zullen in 2018 worden gepubliceerd. De bevindingen van Esener-2 zijn op nationale en internationale evenementen toegelicht. Ten slotte zal een evaluatie van Esener-2 worden verricht ten behoeve van de ontwikkeling van de Esener-3-enquête, die begin 2019 zal worden uitgevoerd.

2.2 VGW-overzichten

In 2016 is het driejarige proefproject 'Veiliger en gezonder werk op elke leeftijd – veiligheid en gezondheid op het werk in het kader van een vergrijzende beroepsbevolking' afgerond. Dit project was er hoofdzakelijk op gericht om te onderzoeken op welke manieren de veiligheid en gezondheid op het werk verbeterd kunnen worden in het licht van een ouder wordende beroepsbevolking en om een bijdrage te leveren aan beleidsontwikkeling op dit gebied. De hoofdbevindingen van het verslag zijn terug te vinden in 'Veiliger en gezonder werk op elke leeftijd – Definitief algemeen analyseverslag'.

© EU-OSHA, Emmanuel Biard

De eerste resultaten van een driejarig project om doeltreffende beleidsmaatregelen, strategieën en concrete oplossingen vast te stellen voor het beheer van VGW bij micro- en kleine ondernemingen zijn in 2016 gepubliceerd. In het verslag 'Kaders en regelingen inzake veiligheid en gezondheid op het werk bij micro- en kleine ondernemingen in de EU – SESAME-project' wordt niet alleen het belang onderstreept van micro- en kleine ondernemingen voor de economie van de EU, maar wordt ook gewezen op zorgen omtrent de veiligheid en gezondheid van hun werknemers, alsmede op de factoren die bijdragen tot slecht VGW-beheer in kleine ondernemingen. In 2017 zal nog een verslag worden gepubliceerd, over de perspectieven van werknemers en eigenaars van micro- en kleine ondernemingen.

In 2016 is verder gewerkt aan alle projecten in het kader van het VGW-overzicht inzake werkgerelateerde ziekten en arbeidsongeschiktheid. Het literatuuronderzoek voor het eerste project, 'Revalidatie en terugkeer naar het werk na kanker', is op 4 februari 2017 gepubliceerd ter gelegenheid van de Wereldkankerdag. In de loop van 2017 zullen de literatuuronderzoeken van de andere projecten[2] worden gepubliceerd.

Een ander VGW-overzichtsproject, 'Kosten en baten van veiligheid en gezondheid op het werk', beoogt een schatting te maken van de waarde van VGW voor de samenleving, zodat beleidsmakers, onderzoekers en tussenpersonen gefundeerde beslissingen over VGW-beleid en -praktijken kunnen nemen. Het eerste verslag over de evaluatie van de gegevens, 'Raming van de kosten van arbeidsongevallen en beroepsziekten: een analyse van Europese gegevensbronnen', is in 2016 gepubliceerd. In 2016 is een start gemaakt met de tweede fase van het project. In de loop van 2017 zal een datavisualisatietool worden geïntroduceerd, gevolgd door een verfijnder kostenmodel.

© EU-OSHA, Adam Skrzypczak

[2] Specifieke werkgerelateerde ziekten veroorzaakt door biologische agentia; en methoden om werkgerelateerde ziekten vast te stellen door middel van bewakings- en waarschuwingssystemen.

3 Tools voor VGW-beheer

OiRA is het online vlaggenschipplatform van EU-OSHA, waar Europese ondernemingen gratis toegang hebben tot online interactieve tools om risicobeoordelingen van de werkplek uit te voeren. De tools zijn afgestemd op de specifieke behoeften van uiteenlopende sectoren en de nationale context. De in 2016 vernieuwde OiRA-website is in januari 2017 gelanceerd. Eind 2016 waren er meer dan 100 OiRA-tools gepubliceerd en meer dan 50.000 risicobeoordelingen uitgevoerd met behulp van deze tools. De OiRA-gemeenschap is de sleutel tot het succes van het project. In 2016 heeft EU-OSHA nauw samengewerkt met de OiRA-gemeenschap om meer bekendheid aan OiRA te geven. EU-OSHA heeft ter promotie een speciale OiRA-toolkit ontwikkeld, die in 2017 gepresenteerd wordt en het bereik van OiRA in Europa zal helpen vergroten.

EU-OSHA zet zich tevens in om de ontwikkeling van andere e-tools op het gebied van VGW te ondersteunen en het gebruik ervan te bevorderen. Hiertoe is in september 2016 in Bilbao een workshop over e-tools georganiseerd. Deskundigen hebben presentaties gegeven over verschillende onderwerpen, van overzichten van de ontwikkeling van e-tools tot manieren om in slechts vijf stappen een mobiele applicatie te creëren. In september 2017 staat een nieuw congres over e-tools gepland. Het onderwerp van dit congres is gevaarlijke stoffen, het thema van de campagne voor een gezonde werkplek 2018-2019.

4 Bewustmaking

4.1 Campagnes

Uit de evaluatie van de campagne voor een gezonde werkplek 2014-2015: ‘Gezond werk is werk zonder stress!’ is gebleken dat deze campagne succesvoller is geweest dan alle voorgaande campagnes en een echte katalysator voor verandering vormde. EU-OSHA zal nog enkele verbeteringen doorvoeren. Zo zal het agentschap meer mogelijkheden bieden om campagnemateriaal aan de nationale context aan te passen en zal het de tijdens deze campagne geleerde lessen in de campagne voor een gezonde werkplek 2018-2019 verwerken.

De campagne voor een gezonde werkplek 2016-2017: 'Gezond werk, voor alle leeftijden' ging officieel op 15 april 2016 van start. Tijdens deze campagne wordt gewezen op de noodzaak van risicopreventie om het arbeidsleven duurzamer te houden.

Als coördinatoren van de campagne op nationaal niveau vormt het netwerk van nationale focal points van EU-OSHA de ruggengraat van iedere campagne voor een gezonde werkplek. Zij organiseren een groot aantal campagneactiviteiten, evenementen, media- en PR-bijeenkomsten, en dankzij hun inspanningen heeft de campagne duidelijk kunnen maken waarom een gezonde en duurzame werkplek zo belangrijk is voor werknemers van alle leeftijden.

Lancering van de campagne 'Gezond werk, voor alle leeftijden', Brussel, april 2016

De campagne ging vergezeld van een schat aan materiaal, waaronder een basispakket in 25 talen. Eind december waren circa 800.000 artikelen van het campagnemateriaal verspreid. Voorbeelden van producten voor deze campagne zijn de 'E-gids Gezond werk, voor alle leeftijden' en de online visualisatietool, 'Veiliger en gezonder werk op elke leeftijd', die gebruikers in staat stelt om interactief informatie op te zoeken.

Tijdens de Europese Week voor veiligheid en gezondheid op het werk, die plaatsvond van 24 tot en met 28 oktober, werden in heel Europa honderden evenementen georganiseerd om de boodschap van de campagne te verspreiden. EU-OSHA en een van de mediapartners van de campagne, PPE.org, organiseerden een live chat op Twitter en mediapartners van de campagne hadden de gelegenheid dr. Sedlatschek te interviewen.

Aan de campagne namen een honderdtal officiële campagnepartners (OCP's) en 34 mediapartners deel. De campagnepartners organiseerden in 2016 een aantal evenementen, waaronder evenementen bij Ideal Standard en Lego om goede praktijken uit te wisselen. Ook vormden zij een stuurgroep die erop gericht is de uitwisseling van goede praktijken en wederzijds leren te bevorderen.

De campagne werd onder de aandacht gebracht via sociale media (#EUhealthyworkplaces), nieuwsartikelen en campagnenieuwsbrieven.

Er is inmiddels een begin gemaakt met de voorbereidingen voor de campagne voor een gezonde werkplek 2018-2019: 'Gezonde werkplekken: Gevaarlijke stoffen, zo pak je dat aan!.

4.2 Bewustmakingsactiviteiten

In november 2016 is de filmprijs 'Een gezonde werkplek' in DOK Leipzig uitgereikt aan Jakob Schmidt voor zijn film '*Leraar*' (*'Zwischen den Stühlen'*). De film vertelt met veel gevoel en humor het emotionele verhaal van drie jonge leraren en hun eerste ervaringen met lesgeven. In de film wordt tevens ingegaan op de psychosociale risico's waaraan jonge leraren worden blootgesteld, hetgeen de kijker veel stof tot nadenken geeft. De film zal in 13 talen worden ondertiteld en op dvd onder de nationale focal points worden verspreid.

Geen campagne voor een gezonde werkplek is compleet zonder een Napo film. Er is een nieuwe film, *Napo in... een gezonde toekomst tegemoet*, uitgebracht om de belangrijkste boodschappen van de campagne voor een gezonde werkplek 2016-2017 onder de aandacht te brengen. De toolkit Napo voor leerkrachten is in 2016 onverminderd populair gebleven en er is nu ook een versie in het Tsjechisch beschikbaar.

EU-OSHA heeft in de loop van het jaar een aantal evenementen georganiseerd, ook op de Dag van Europa op 9 mei. Daarnaast heeft het agentschap in september een workshop verzorgd tijdens het 19e Europese Gezondheidsforum in Gastein en deelgenomen aan de 12e internationale conferentie over het voorkomen van letsel en het bevorderen van veiligheid in Tampere, ook in september. Verder heeft EU-OSHA deelgenomen aan de 12e internationale conferentie over het voorkomen van letsel en het bevorderen van veiligheid in Praag en de Conferentie van het Europees voorzitterschap van Slowakije

in Bratislava, beide in oktober. Tijdens het Forum van EU-agentschappen in december in Brussel zijn EU-agentschappen, belanghebbenden en beleidsmakers samengekomen voor overleg op hoog niveau.

5 Kennis van netwerken

OSHwiki is het meertalige coöperatieve onlineplatform van EU-OSHA, waar gebruikers online kennis over veiligheid en gezondheid op het werk kunnen plaatsen en delen. In 2016 heeft EU-OSHA de OSHwiki-website verder onder de aandacht gebracht om de gemeenschap te vergroten en de kennis uit te breiden. Bijgevolg zijn nieuwe artikelen gepubliceerd en bestaande artikelen bijgewerkt en vertaald. Naar aanleiding van een haalbaarheidsstudie naar de toekomst van OSHwiki bereidt EU-OSHA momenteel een nieuwe langetermijnstrategie voor het platform voor.

In 2016 waren de andere netwerkactiviteiten van EU-OSHA hoofdzakelijk gericht op bewustzijnsbevordering en het delen van goede praktijken in verband met arbeidsgerelateerde kanker. In nauwe samenwerking met vijf Europese partners heeft EU-OSHA een routekaart voor kankerverwekkende agentia opgesteld ter ondersteuning van de op 25 mei 2016 ondertekende overeenkomst. De routekaart volgt de voorgestelde wijzigingen in de Richtlijn carcinogene en mutagene agentia op het werk (2004/37/EG), die de blootstelling van werknemers aan kankerverwekkende stoffen moeten verminderen. Daarnaast heeft EU-OSHA de Europese Commissie bij de herziening van de richtlijn steun geboden door deelname aan vergaderingen en videoconferenties.

6 Netwerken en bedrijfscommunicatie

Tijdens zijn vergaderingen in 2016 stemde de raad van bestuur in met een verlenging van het contract van de directeur met nog eens vijf jaar en heeft besloten dat het dagelijks bestuur zal fungeren als OiRA-stuurgroep. De verschillende adviesgroepen van EU-OSHA hebben belangrijke thema's besproken, zoals de rol van nationale focal points bij de communicatie en uitvoering van campagnes (Adviesgroep communicatie en promotie) en de strategie voor de campagne voor een gezonde werkplek 2018-2019 (Adviesgroep communicatie en promotie en Adviesgroep VGW-kennis).

Op Europees niveau bouwde EU-OSHA zijn betrekkingen met het Europees Parlement en de Europese Commissie uit en gaf advies over veiligheid en gezondheid op het werk en nam deel aan de sectorale comités voor de sociale dialoog. Door deelname aan de vergaderingen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken van het Europees Parlement heeft EU-OSHA regelmatig contact met leden van het Europees Parlement en heeft het zijn werkzaamheden nadrukkelijker voor het voetlicht gebracht. Daarnaast heeft EU-OSHA zijn hechte werkrelatie met de sociale partners en Eurofound onderhouden.

Om zijn doelstellingen te kunnen behalen vertrouwt EU-OSHA op zijn partnerschappen met onder andere de nationale focal points en het Enterprise Europe Network (EEN). In 2016 hebben de VGW-ambassadeurs van het EEN voor het eerst deelgenomen aan de afsluitende focal point-vergadering. In het kader van zijn communicatiepartnerschapsproject werkt EU-OSHA samen met het EEN om meer veiligheid en gezondheid op het werk te promoten bij micro- en kleine ondernemingen. In 2016 is het aantal VGW-ambassadeurs van het EEN aanzienlijk toegenomen, van 17 in 2015 naar 28 in 2016.

Online is EU-OSHA ook in 2016 nadrukkelijk aanwezig geweest: de websites van het agentschap zijn door meer dan 2,4 miljoen bezoekers bezocht en ook de aanwezigheid van EU-OSHA op sociale media

nam op alle platforms toe (Twitter, Facebook, LinkedIn en YouTube); in het geval van Twitter bijvoorbeeld met 19 % ten opzichte van 2015. OSHmail, de onlinenieuwsbrief van EU-OSHA, is in 2016 blijven doorgroeien en telt nu meer dan 73.000 abonnees.

EU-OSHA heeft zes nationale focal points op de Westelijke Balkan en in Turkije om de integratie van deze landen in de tripartiete Europese VGW-structuur te ondersteunen. De werkzaamheden in deze landen worden ondersteund door het instrument voor pre-toetredingssteun (IPA). Daardoor hebben alleen al in het afgelopen jaar 200 VGW-professionals en sociale partners uit deze landen kunnen deelnemen aan cursussen, workshops en congressen. Deze belangrijke informatie-uitwisseling heeft geleid tot een beter inzicht in de Europese VGW-praktijken en heeft de sociale dialoog in de regio verbeterd.

Waar zijn EU-publicaties verkrijgbaar?

Gratis publicaties:

- één exemplaar:
  via EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- meerdere exemplaren of posters/kaarten:
  bij de vertegenwoordigingen van de Europese Unie (http://ec.europa.eu/represent_nl.htm),
  bij de delegaties in niet-EU-landen (http://eeas.europa.eu/delegations/index_nl.htm),
  door contact op te nemen met Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_nl.htm),
  door te bellen naar 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratis in de hele Europese Unie) (*).

(*) De informatie wordt gratis verstrekt en bellen is doorgaans gratis, maar sommige operatoren, telefooncellen of hotels kunnen kosten aanrekenen.

Betaalde publicaties:

- via EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

Het Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk (EU-OSHA) helpt werkplekken in Europa veiliger, gezonder en productiever te maken. Het Agentschap verricht onderzoek naar veiligheid en gezondheid en ontwikkelt en verspreidt hierover betrouwbare, evenwichtige en onpartijdige informatie. Daarnaast organiseert het Agentschap campagnes om het bewustzijn in heel Europa te verhogen. Het Agentschap is in 1994 door de Europese Unie opgericht en gevestigd in het Spaanse Bilbao. Het brengt niet alleen vertegenwoordigers van de Europese Commissie, regeringen van de lidstaten, werkgevers- en werknemersorganisaties bij elkaar, maar ook vooraanstaande deskundigen uit alle EU-lidstaten en daarbuiten.

Europees Agentschap voor veiligheid en gezondheid op het werk

12 Santiago de Compostela,
E-48003 Bilbao, Spanje
Tel. +34 944358400
Fax +34 944358401
E-mail: information@osha.europa.eu

http://osha.europa.eu